

SDP:n ja vihreiden valtuustoaloite / Kaustisen kunnan torjuttava maksuttoman toisen asteen koulutuksen romuttaminen

KHALL 24.06.2024 § 169

Valmistelija hallintosihteeri Annika Rauma puh. 050 4436 880

Sosialidemokraattien ja Vihreiden valtuustoryhmät jättivät 2.5.2024 valtuustossa aloitteen siitä, että

1. Kaustisen kunnan edunvalvonnan tavoitteeksi asetetaan valtioon vaikuttaminen, jotta päätetty koulutusleikkaus perutaan asian jatkovalmistelussa ja
2. Kaustisen kunta päättää selvittää eri keinot turvata aidosti maksuton ja yhdenvertainen toisen asteen koulutus oppivelvollisuutta suorittaville asukkaalleen kustantamalla yli 18-vuotiaiden toisen asteen oppimateriaalit, mikäli valtio toteuttaa koulutusleikkauksen.

Aloite on nähtävänä sähköisessä kokoushallinnassa.

Valtio ei ole tehnyt asiassa lopullista päätöstä koulutusleikkauksista.

Esittelijä Kunnanjohtaja Minna Nikander

Esitys Kunnanhallitus toteaa, että

1. se yhdessä sivistyslautakunnan kanssa suorittaa edunvalvontaa valtion suuntaan.
2. sivistyslautakunnan tulee selvittää kunnalle aiheutuvat kustannukset, jos kunta kustantaisi toisen asteen koulutusta suorittaville yli 18-vuotiaille asukkaalleen oppimateriaalit, mikäli valtio toteuttaa koulutusleikkauksen.

Päätös Hyväksyttiin.

SIVLTK 14.08.2024 § 100
150/00.01.06.01/2024

Valmistelija Sivistysjohtaja Minerva Rannila puh. 050 4436 877,
minerva.rannila@kaustinen.fi

SDP:n ja vihreät ovat yhdessä jättäneet valtuustoaloitteen. Aloitteessa esitetään, että Kaustisen kunta ryhtyy toimenpiteisiin turvatakseen maksuttoman ja yhdenvertaisen toisen asteen koulutuksen oppivelvollisuutta suorittaville yli 18 vuotiaille asukkaalleen.

Maksuttomuudesta

Opetus- ja kulttuuriministeriön 12.6.2024 järjestämässä toisen asteen koulutuksen ajankohtaiswebinaarissa todettiin, että todennäköisesti oppivelvollisuuden maksuttomuuden ikärajan alentamisesta luovutaan ja säästöt etsitään muualta OKM:n hallinnonalalla (valtionavustusten ja toimintamenojen leikkaus OKM hallinnonalalle yhteensä 65 M€ vuodelle

2025). Maksuttomuusasia selviää/varmistuu hallituksen syksyn kehysriihessä.

Oppimateriaalit

Musiikkilukiassa on kaikissa yleisoppiaineissa käytössä Studeon sähköiset oppimateriaalit. Musiikin opetuksessa opettajat laativat oppimateriaalin pääsääntöisesti itse.

Studeon lukion pakettilisenssi antaa opiskelijalle vapaan käyttöoikeuden kaikkiin Studeon lukion oppimateriaaleihin yhden lukuvuoden ajaksi kerrallaan. Pakettilisenssi maksaa 160 euroa/opiskelija/ lukuvuosi (alv. 0 %). Mahdollisen neljännen vuoden Studeo tarjoaa ilmaiseksi. Oppimateriaalien kokonaiskustannus koko lukio-opintojen ajalta on näin ollen 480 euroa per opiskelija riippumatta siitä valmistuuko opiskelija kolmessa vai neljässä vuodessa.

Sähköisten oppimateriaalien kokonaiskustannus lukuvuosittain riippuu lukion opiskelijamäärästä (yleensä välillä 25 000–30 000 euroa). Musiikkilukion opiskelijamäärä lv. 24–25 on 186 opiskelijaa. Vihkot, kynät, teroittimet, pyyhkekuvit ja kuvataiteen materiaalit noin 10 euroa/opiskelija/lukuvuosi.

Jos maksuttomuus muuttuisi, kouluille ja opiskelijoille syntyisi hankaluuksia siitä, että verkkomateriaalien lisenssit päättyisivät sen vuoden lopussa, kun lukiolainen täyttää 18 vuotta. Haastava tilanne syntyy erityisesti keskeneräisen jakson materiaalikustannusten osalta. Opetusministerin mukaan päätös maksuttoman oppimateriaalin tarjoamisesta on mahdollisten muutostenkin jälkeen aina viime kädessä koulutuksen järjestäjillä eli kunnilla.

Maksuttomuus oppimateriaaleissa olisi hyvä taata kaikille musiikkilukion opiskelijoille asuinpaikasta riippumatta (tasapuolisuus). Ne lukiot, jotka jo ennen maksuttomuusuudistusta tarjosivat maksutonta lukiokoulutusta, tarjosivat edun kaikille opiskelijoilleen.

Lukiolaiskannettava

Lukiolaiskannettavakustannus on noin 510,45 euroa per opiskelija kolmen ensimmäisen lukiovuoden ajan. 4. vuodelle jatkaville lunastetaan koneissa jatkovuosi. Nykyisen OVL:n puitteissa oikeus maksuttomaan toisen asteen koulutukseen kestää sen kalenterivuoden loppuun, jolloin opiskelija täyttää 20 vuotta. Esimerkiksi, jos opiskelija 16-vuotiaana siirtyy perusopetuksesta toiselle asteelle, hänellä on lähtökohtaisesti 4,5 vuotta oikeutta maksuttomaan koulutukseen. Tämän aikajakson sisällä maksuttomuus koskee tutkintotavoitteista koulutusta. Lukiolaiskannettavan toimittajan tarjoama maksuton tukipalvelu sisältyy kiinteään hintaan.

Lisäksi opiskelijoille hankitaan TI Nspire -laskin ja -lisenssi pitkän matematiikan, fysiikan ja kemian opiskelijoille ylioppilaskirjoituksia ajatellen. Keskimäärin hankitaan noin 20 lisenssiä. 55,50 euroa/3 vuotta/lisenssi.

Opetusministerin mukaan on tarkoitus, että jatkossakin opiskelija saisi käyttää lukiolaiskannettavaa koko tutkinnon suorittamisen ajan. Hänen mukaansa päätös on lähtökohtaisesti aina koulutuksen järjestäjillä eli kunnilla.

Ylioppilaskirjoitukset ja ylioppilaskokeet

Kokelas voi ilmoittautua maksuttomasti viiteen ensimmäiseen kokeeseen. Seuraavista kokeista peritään maksu. Jos kokelas ilmoittautuu saman

tutkintokerran aikana useaan kokeeseen siten, että kokeita tulee yhteensä enemmän kuin viisi, kokelas valitsee maksuttomasti suoritettavat kokeet. Kokelaalla on käytössä kolme peräkkäistä tutkintokertaa. Koekohtainen maksu on 38 euroa.

Hyväksytyn kokeen uusinnan kokelas maksaa jo nykyisellään itse. Jatkossa yo-kokeet olisivat maksullisia, jos abiturientti on tullut täysi-ikäiseksi edellisen vuoden loppuun mennessä. Jos lukiolainen kirjoittaa osan aineista kolmannen lukiovuoden syksyllä, ne ovat maksuttomia, mutta seuraavana keväänä kokeet olisivat maksullisia, koska kalenterivuosi on vaihtunut ja kokelas täyttää kuluvana vuonna 19 vuotta. Suurin osa lukiolaisista osallistuu ylioppilaskirjoituksiin kolmannen vuoden keväänä. Kolmannen vuoden keväänä kirjoitetaan yleensä viidestä aineesta vähintään kaksi, yleensä jopa kolme.

Esittelijä	Sivistysjohtaja Minerva Rannila
Esitys	Sivistyslautakunta merkitsee asian tiedokseen ja ottaa sen käsittelyyn tarvittaessa hallituksen kehysriihen jälkeen syksyllä 2024.
Päätös	Sivistyslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen ja käsittelee asiaa syksyn talousarviokäsittelyn yhteydessä. Lautakunta totesi valtuustoaloitteen käsitellyksi.
